

Antoni Bądkowski

V Kongres Międzynarodowej Akademii Prawa Porównawczego

Palestra 3/7-8(19-20), 117-119

1959

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W tych warunkach wydanie nowej ustawy o prawie autorskim stało się wręcz konieczne. Rezultatem takiego stanu rzeczy było wydanie nowej ustawy z 27 sierpnia 1958 r.

Najważniejsze zasady, na których oparła się nowa ustawa, są następujące:

1) czas trwania ochrony prawa autorskiego oznaczony został na 50 lat po śmierci autora;

2) jeżeli prawo autorskie przysługuje osobie prawnej, okres ten liczy się od pierwszej publikacji utworu;

3) zasady spadkobrania prawa autorskiego zostały poddane przepisom ustawy o prawie spadkowym;

4) wykup przymusowy praw autorskich został uchylony z wyjątkiem wypadku, gdy utwór ma szczególne znaczenie dla obrony państwa;

5) wprowadzony został oryginalny przepis stanowiący, że twórcy dzieł plastycznych mają prawo domagać się podania im osoby nabywcy ich dzieł, a twórcy utworów literackich i muzycznych — osoby nabywcy rękopisów swych utworów;

6) co się tyczy tłumaczeń, to przymusowa licencja została wprawdzie utrzymana, ale autorowi oryginału przyznaje się prawo do wynagrodzenia;

7) niezależnie od przystąpienia do konwencji berneńskiej (w redakcji przyjętej w Brukseli) oraz do konwencji uniwersalnej, przyjęto zasadę wzajemności w stosunkach z państwami nie należącymi do tych konwencji.

V Kongres Międzynarodowej Akademii Prawa Porównawczego

Po kongresie w Paryżu w 1954 r., następny kongres tej Akademii odbył się w Brukseli w 1958 r. Wybrano Brukselę, a to w związku z wystawą międzynarodową urządzoną w tymże roku.

Uchwały kongresu dotyczą zagadnień powstających w różnych dziedzinach prawa. Poniżej notujemy niektóre z nich:

1) Zasady odpowiedzialności

Odpowiedzialność powinna z reguły opierać się na czynie zawinionym. Jednakże w niektórych wypadkach, a zwłaszcza w wypadkach pracy, w wypadkach wynikłych z używania rzeczy niebezpiecznych itp. — odpowiedzialność powinna być oparta na zasadzie ryzyka.

Kwestia ubezpieczenia powinna być traktowana niezależnie od zasad odpowiedzialności.

2) Prawo małżeńskie

Zasada równości obu małżonków została w pełni zrealizowana w niektórych krajach. Kraje, które zasady tej jeszcze nie zrealizowały, powinny w miarę możliwości dążyć do jej wprowadzenia w swoim ustawodawstwie.

3) Prawo autorskie

Kongres wyraża nadzieję, że kraje, które podpisały konwencję uniwersalną o prawie autorskim, wkrótce ją zradyfikują, a kraje, które jej jeszcze nie podpisały, przystąpią do niej.

Zwrócono również uwagę na to, że pod pretekstem parodii czy karykatury czynione bywają niedozwolone zapożyczenia z innych utworów.

4) Prawo pracy

Kongres stwierdza, że we wszystkich krajach istnieje tendencja do zapewnienia stałości zatrudnienia. Jednakże sposoby zapewnienia tej trwałości są nader różne i dlatego kongres uznaje za słuszne, aby specjaliści prawa podjęli opracowanie zagadnień prawnych związanych z zapewnieniem trwałości zatrudnienia.

5) Prawo lotnicze

Zwrócono szczególną uwagę na ograniczenia odpowiedzialności za szkody lotnicze w ustawodawstwach poszczególnych krajów. Wskazano na konieczność wprowadzenia szeroko ujętej odpowiedzialności kolektywnej przedsiębiorstw lotniczych, opartej na ubezpieczeniu pasażerów oraz osób, które poniosły szkodę na ziemi.

6) Wykonanie zobowiązań pieniężnych przez państwo

Zaznaczono, że stan prawa jest na ogół w tej dziedzinie niezadowalający, co powoduje trudności w uzyskaniu zapłaty kwot należnych od państwa. Pożądane jest opracowanie reguł, które zapewniłyby wierzycielom zaspokojenie ich należności od państwa.

7) Prawo karne

Uznano za niedopuszczalne stosowanie wszelkich naukowych metod śledztwa naruszających osobowość badanego, jak np. narkoanaliza. Podśluch telefoniczny oraz wszelki inny może być stosowany tylko na podstawie zezwolenia sądu.

Tajemnicę lekarską należy ujmować nie jako przywilej lekarza, lecz jako warunek obiektywny prawidłowego wykonywania zawodu lekarskiego. Zasady te nie naruszają podawania danych niezbędnych dla celów statystycznych lub naukowych.

Prawo karne gospodarcze powinno być w zasadzie oparte na ogólnych regułach prawa karnego. Niemniej jednak byłoby pożądane opracowanie szczegółowych zasad stosowania przepisów dotyczących przestępstw gospodarczych.

Wartość zeznań dzieci i młodocianych

Pod tym tytułem ogłasza *Revue de Criminologie et de police technique* (nr 4 z 1958 r.) obszerny artykuł P. Paillarda.

Autor zwraca uwagę na wstępie, że istnieje wielka rozbieżność poglądów na prawdziwość zeznań świadków tej kategorii. Jedni są zdania, że dziecko zawsze mówi prawdę, inni znów uważają, że zeznania dziecka są zawsze niepewne i że na nich polegać nie można. Jednakże tego rodzaju generalizowanie jest niedopuszczalne. Do zeznań dzieci i młodocianych należy ustosunkowywać się analitycznie. Trzeba mieć na względzie ich rozwój umysłowy i ich zdolności pamięciowe. Obie te rzeczy są od siebie niezależne i nie zawsze rozwijają się harmonijnie w różnych okresach.

Nie byłoby słuszne, gdyby się wyłączyło zeznania dzieci i młodocianych z rzędu dowodów, gdyż w ten sposób następowaloby wyrzeczenie się cennych nierzadko dowodów. Jednakże dla przyjęcia takiego świadectwa za dowód konieczne jest spełnienie dwóch warunków: po pierwsze — poznanie osobowości dziecka lub małoletniego, po drugie — zbadanie jego poziomu rozwoju umysłowego.

Badanie więc dziecka lub młodocianego powinno być przeprowadzone ze szczególną umiejętnością. Badający nie może formalizować, nie może domagać się odpowiedzi na zadawane pytania. Szczególnie dzieci są nieufne, można więc uzyskać od nich wiadomości tylko przez zdobycie ich zaufania i sympatii. To samo, choć w mniejszym nieco stopniu, dotyczy